ARAŞTIRMA MAKALESİ/ ORIGINAL ARTICLE

DOI: 10.17986/blm.1801
Adli Tıp Bülteni 2026;31(2):161-167

Çocuk Cinsel İstismar Olgularında İnternet Bağımlılığı, Siber Mağduriyet ve Psikososyal Değerlendirme

Emre Yuluğ[1], Halis Dokgöz[2], Fevziye Toros[3], Asena Ayça Özdemir[4]

[1] Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Tıp Birimi, Mersin, Türkiye
[2] Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye
[3] Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye
[4] Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Etiği Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye

Özet

Çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı, siber mağduriyet ve psikososyal değerlendirme

Amaç: Çocuk cinsel istismarı, adli tıbbın en önemli ve karmaşık çalışma alanlarından biridir. Son yıllarda internet kullanımının artmasıyla birlikte, çocukların internet bağımlılığı ve siber mağduriyet açısından da ek risklerle karşı karşıya kaldığı bildirilmektedir. Bu çalışmada, çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı ve siber mağduriyet düzeylerinin belirlenmesi ve bu değişkenlerin psikososyal bulgularla ilişkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Çalışmaya Kasım 2019–Mart 2020 tarihleri arasında cinsel istismar iddiasıyla adli tıp ve/veya çocuk ve ergen ruh sağlığı polikliniklerine başvuran 9–18 yaş arası 41 çocuk dâhil edilmiştir. Olgulara araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik veri formu ile birlikte Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu, Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Anksiyete Ölçeği, Siber Mağduriyet Ölçeği ve Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistikler, Student t testi, tek yönlü varyans analizi ve Ki-kare testi kullanılmıştır.
Bulgular: Olguların %78'i kız, %22'si erkek olup yaş ortalaması 14,9±2,4 yıl olarak saptanmıştır. Olguların %12,2'sinde faille ilk temasın internet ortamında gerçekleştiği belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı puanları ile siber mağduriyet, depresyon ve sürekli kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Siber mağduriyet düzeyinin artmasıyla birlikte durumluk kaygı, sürekli kaygı ve depresyon puanlarında anlamlı artış gözlenmiştir.
Sonuç: Çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı ve siber mağduriyetin, psikososyal sorunlarla yakından ilişkili olduğu görülmektedir. Adli değerlendirme sürecinde çocukların internet kullanım alışkanlıklarının ve çevrim içi mağduriyet öykülerinin sistematik olarak sorgulanması, ikincil mağduriyetin önlenmesi ve ruhsal sorunların erken saptanması açısından önem taşımaktadır.
Anahtar Kelimeler: Çocuk Cinsel İstismarı, İnternet Bağımlılığı, Siber Mağduriyet.

Abstract

Internet addiction, cyber victimization and psychosocial assessment in child sexual abuse cases

Objective: With the increasing use of the internet, children have become more vulnerable to internet addiction and cyber victimization, which may exacerbate psychosocial problems. This study aimed to determine the levels of internet addiction and cyber victimization in child sexual abuse cases and to evaluate their relationship with psychosocial findings.
Methods: This study included 41 children (aged 9–18 years) referred to forensic medicine and/or child psychiatry clinics between November 2019 and March 2020 due to allegations of sexual abuse. A sociodemographic data form, Young Internet Addiction Test–Short Form, State–Trait Anxiety Inventory for Children, Cyber Victimization Scale, and Children's Depression Inventory were administered. Data were analyzed using descriptive statistics, Student's t-test, ANOVA, and Chi-square tests.
Results: Of the cases, 78% were female and 22% were male (mean age: 14.9±2.4 years). In 12.2% of cases, the first contact with the perpetrator occurred via the internet. Internet addiction scores were positively and significantly associated with cyber victimization, depression, and trait anxiety ($p<0.05$). Furthermore, increasing levels of cyber victimization were associated with significantly higher state anxiety, trait anxiety, and depression scores.
Conclusion: Internet addiction and cyber victimization appear to be closely associated with psychosocial problems in child sexual abuse cases. Systematic evaluation of children's internet use patterns and online victimization histories during forensic assessments may contribute to the prevention of secondary victimization and early identification of mental health problems.
Keywords: Child Sexual Abuse, Internet addiction, Cyber victimization.

Nasıl Atıf Yapmalı: Yuluğ E, Dokgöz H, Toros F, Özdemir A A. Çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı, siber mağduriyet ve psikososyal değerlendirme. Bull Leg Med 2026;31(1):161-167. https://doi.org/ 10.17986/blm.1801

Sorumlu Yazar: Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Tıp Birimi, Mersin, Türkiye
Email: kartalyulug@hotmail.com **ORCID iD:** 0000-0002-5061-1307

Geliş: 04.01.2026
Kabul: 13.04.2026

©Telif Hakkı 2026 Adli Tıp Uzmanları Derneği / Adli Tıp Bülteni, Akademisyen Yayıncılık tarafından yayınlanmıştır. Atıf 4.0 Uluslararası (CC BY 4.0) lisansı altında lisanslanmıştır
©Copyright 2026 Association of Forensic Medicine Specialists / Forensic Medicine Bulletin, published by Akademisyen Publishing. Licensed under Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

GİRİŞ

Çocuk cinsel istismarı, çocukların bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimini ciddi biçimde etkileyen, adli tıp uygulamalarında sıklıkla karşılaşılan ve multidisipliner yaklaşım gerektiren önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü, çocuk istismarını çocuğun sağlığına, gelişimine ve onuruna zarar veren her türlü fiziksel, cinsel ve duygusal kötü muamele ile ihmal olarak tanımlamaktadır (1).

Küresel ölçekte yapılan güncel çalışmalarda, sorunun boyutlarının daha önce tahmin edilenin üzerinde olduğu görülmektedir. UNICEF'in 2024 yılı verilerine göre, dünya genelinde 370 milyondan fazla kız çocuğu ve kadının (her 8 kişiden 1'i) 18 yaşından önce tecavüze veya cinsel saldırıya maruz kaldığı bildirilmektedir (2). Çevrim içi veya sözel istismar gibi "temas içermeyen" türler de eklendiğinde bu sayı 650 milyona (her 5 kişiden 1'i) ulaşmaktadır. Ülkemizde ise TÜİK 2024 verilerine göre, güvenlik birimlerine suç mağduru olarak gelen 240 bin 872 çocuğun %10,8'inin cinsel suçlar nedeniyle mağdur olduğu rapor edilmiştir (3).

Çocukluk dönemi, bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal gelişiminin temellerinin atıldığı kritik bir evredir. Bu dönemde yaşanan cinsel istismar, yalnızca akut fiziksel bulgularla sınırlı kalmamakta; uzun vadede kaygı bozuklukları, depresyon, dissosiyatif belirtiler ve travma sonrası stres bozukluğu gibi ciddi ruhsal sorunlara yol açabilmektedir (4). İstismarın tekrarlayıcı olması, penetrasyon içermesi, fiziksel şiddet eşlik etmesi ya da failin çocuğun tanıdığı ve güvendiği bir kişi olması durumunda ruhsal etkilerin daha ağır seyrettiği bildirilmektedir (5).

Çocuk cinsel istismarı; dokunma, penetrasyon, teşhircilik, çocuğun pornografik materyallere maruz bırakılması veya cinsel içerikli görüntü ve videoların çekilmesi gibi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmektedir (6). İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, çocukların cinsel istismara çevrim içi ortamlarda da maruz kalabildiği, faille temasın sosyal medya ve dijital iletişim platformları aracılığıyla kurulabildiği bildirilmektedir (7). Bu durum, çocukların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda dijital ortamlarda da korunması gerekliliğini gündeme getirmiştir.

Dijital teknolojilerin çocuk ve ergenlerin günlük yaşamındaki yerinin giderek artması, bilgiye erişim ve iletişim açısından önemli fırsatlar sunmakla birlikte, çevrim içi ortamda karşılaşılan riskleri de artırmaktadır. Güncel veriler, internet erişiminin yaygınlaşmasına paralel olarak çocukların siber zorbalık, zararlı içerik, çevrim içi temas ve cinsel sömürü gibi çok boyutlu tehditlerle daha sık karşılaştığını göstermektedir. UNICEF'in 2024 yılı verilerine göre, Avrupa ve Orta Asya bölgesinde ergenlerin %15'i son iki ay içinde en az iki kez siber zorbalığa maruz kalmıştır; ayrıca çevrim içi çocuk cinsel istismarı materyaline ilişkin bildirimlerin 2019 yılından bu yana %87 arttığı bildirilmiştir (34). Dünya Sağlık Örgütü verileri ise, çocuklara yönelik kötü muamelenin küresel ölçekte önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam ettiğini; dünya genelinde her 4 yetişkinden 1'inin çocukluğunda fiziksel istismara maruz kaldığını, kızların %18'inin ve erkeklerin %8'inin çocukluk döneminde cinsel istismar yaşadığını göstermektedir (35). Bu veriler, çocukların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda dijital ortamlarda da korunmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İnternet teknolojilerinin kötüye kullanımıyla ortaya çıkan önemli bir risk alanı da siber mağduriyettir. Siber mağduriyet; bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak bir bireye veya gruba kasıtlı ve tekrarlayıcı biçimde zarar verilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (8). İnternet, çocuklar ve ergenler için bilgiye erişim ve sosyal etkileşim açısından önemli olanaklar sunmakla birlikte, aşırı ve kontrolsüz kullanım durumunda çeşitli psikososyal sorunlara yol açabilmektedir. İnternet bağımlılığı, bireyin internet kullanımını denetleyememesi, günlük işlevselliğinin bozulması ve olumsuz sonuçlara rağmen kullanımın sürdürülmesi ile karakterize edilen bir davranışsal bağımlılık türü olarak tanımlanmaktadır (9). İnternet bağımlılığı olan bireylerin, olumsuz yaşam olaylarını daha stresli algıladıkları ve uyumsuz baş etme yöntemlerine daha sık başvurdukları bildirilmektedir (10).

Literatürde, cinsel istismara maruz kalan çocuk ve ergenlerde depresyon, düşük benlik saygısı ve problemli internet kullanımı oranlarının istismar öyküsü olmayan akranlarına göre daha yüksek olduğu gösterilmiştir (11). Ayrıca internet bağımlılığı ile siber mağduriyet arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu, aşırı internet kullanımının çevrim içi istismar ve mağduriyet riskini artırdığı bildirilmektedir (12). Siber mağduriyetin ise kaygı, depresyon ve çeşitli duygusal sorunlarla yakından ilişkili olduğu bilinmektedir (13, 14).

Adli tıp uygulamalarında çocuk cinsel istismar olgularının değerlendirilmesi, yalnızca fiziksel muayene ve adli raporlamayla sınırlı olmayıp, çocuğun psikososyal durumunun da bütüncül olarak ele alınmasını gerektirmektedir (15). İnternet bağımlılığı ve siber mağduriyet, istismara maruz kalan çocuklarda ikincil mağduriyetin önemli bileşenleri arasında yer almakta; ancak ülkemizde bu değişkenlerin çocuk cinsel istismar olgularındaki yeri ve psikososyal etkileri üzerine yapılan çalışmalar sınırlı sayıda kalmaktadır (16).

Bu çalışma, çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı ve siber mağduriyet düzeylerini belirlemeyi ve bu değişkenlerin psikososyal bulgularla ilişkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Çalışma Tasarımı ve Örneklem

Bu çalışma, kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır. Kasım 2019–Mart 2020 tarihleri arasında cinsel istismar iddiası ile Mersin Üniversitesi Hastanesi adli tıp ve/veya çocuk ve ergen ruh sağlığı polikliniklerine başvuran çocuklar çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmaya 9–18 yaş aralığında, değerlendirme sürecinde psikometrik ölçekleri yanıtlayabilecek bilişsel yeterliliğe sahip toplam 41 çocuk dâhil edilmiştir. Çalışma örneklemi, belirlenen çalışma döneminde başvuran, dahil edilme kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden olguların tamamından oluşturulmuştur. Bu nedenle örneklem büyüklüğü başvuru sayısı, uygunluk kriterleri ve gönüllülük esasına bağlı olarak şekillenmiş, toplam 41 olgu çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın keşifsel ve tanımlayıcı niteliği nedeniyle a priori güç analizi yapılmamıştır.

Daha önce ağır nörogelişimsel bozukluğu bulunan, akut psikotik tablo saptanan ya da uygulanan ölçekleri güvenilir şekilde dolduramayacağı değerlendirilen olgular çalışma dışı bırakılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Tüm olgulara araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış sosyodemografik veri formu uygulanmıştır. Bu formda çocuğa ait demografik özellikler, aile yapısı, ebeveyn özellikleri, faille ilişkili bilgiler ve istismar olayına ait veriler yer almıştır.

Psikososyal değerlendirme kapsamında aşağıdaki ölçekler kullanılmıştır:

- **Young İnternet Bağımlılığı Testi – Kısa Formu:** İnternet kullanımına bağlı sorunlu davranışları değerlendirmek amacıyla kullanılan 12 maddelik bir özbildirim ölçeğidir.
- **Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Anksiyete Ölçeği (STAI-C):** Durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılan, her biri 20 maddeden oluşan iki alt ölçekten oluşmaktadır.
- **Siber Mağduriyet Ölçeği:** Çocukların çevrim içi ortamlarda maruz kaldıkları zorbalık ve mağduriyet deneyimlerini değerlendiren 24 maddelik bir ölçektir.
- **Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği:** Depresif belirtilerin düzeyini değerlendirmek amacıyla kullanılan 27 maddelik bir özbildirim ölçeğidir.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik özellikleri incelendiğinde, Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu için iç tutarlılık katsayısının 0.85 olduğu bildirilmiştir (30). Siber Mağduriyet Ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0.89 olarak saptanmıştır (31). Çocuklar için Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri'nin Türkçe uyarlama çalışmasında Cronbach alfa katsayısı durumluk kaygı alt ölçeği için 0.82, sürekli kaygı alt ölçeği için 0.81 olarak bildirilmiştir (32). Çocuklar için Depresyon Ölçeği'nin özgün formunda iç tutarlılık katsayısı 0.86 olarak bildirilmiş, Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışmasında ise test-tekrar test güvenirliği 0.80 olarak bulunmuştur (33).

İstatistiksel Analiz

Verilerin istatistiksel analizi *Statistical Package for the Social Sciences* (SPSS) yazılımı kullanılarak yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro–Wilk testi ile değerlendirilmiş ve değişkenlerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır.

İki bağımsız grup arasındaki karşılaştırmalarda Student t testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey post-hoc testi kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin analizinde Ki-kare testi uygulanmıştır. Sürekli değişkenler ortalama ± standart sapma, kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak ifade edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Onay

Çalışma, Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. Etik onay, Mersin Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Onay No: KAEK/16.10.2019–2019/456). Çalışmaya dâhil edilen tüm çocukların ebeveynlerinden veya yasal vasilerinden yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen 41 olgunun %78,0'ı (n=32) kız, %22,0'si (n=9) erkektir. Olguların yaşları 9 ile 18 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 14,9±2,4 yıl olarak saptanmıştır. Eğitim durumuna bakıldığında olguların %63,4'ünün (n=26) lise, %26,8'inin (n=11) ortaokul ve %9,8'inin (n=4) ilkokul düzeyinde eğitim gördüğü belirlenmiştir. Aile yapısı incelendiğinde; olguların %78,0'ının (n=32) çekirdek aileye sahip olduğu, ancak %39,0'ında (n=16) ebeveynlerin boşanma veya ölüm gibi nedenlerle ayrı yaşadığı tespit edilmiştir. Ailelerin %41,5'inin (n=17) gelir düzeyinin asgari ücretin altında olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Olguların istismar öyküleri değerlendirildiğinde; %95,1'inde (n=39) failin çocuğun tanıdığı bir kişi (arkadaş, akraba, komşu vb.) olduğu, sadece %4,9'unda (n=2) failin yabancı olduğu saptanmıştır. Faillerin tamamı (%100) erkektir ve yaş ortalamaları 27,6 yıldır. Faille ilk temasın kurulduğu ortam incelendiğinde; olguların %12,2'sinde (n=5) temasın internet ortamında, %36,6'sında (n=15) sosyal çevrede (okul/arkadaş), %24,4'ünde (n=10) ise akraba/aile dostu aracılığıyla gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 1. Olguların Sosyodemografik Özellikleri ve İstismar Sürecine İlişkin Veriler

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kız	32	78,0
Erkek	9	22,0
Yaş Grubu		
9–15 Yaş	18	43,9
16–18 Yaş	23	56,1
Eğitim Durumu		
İlköğretim (İlkokul/Ortaokul)	15	36,6
Lise	26	63,4
Aile Yapısı		
Çekirdek Aile (Birlikte)	25	61,0
Parçalanmış Aile (Boşanmış/Ayrı/Vefat)	16	39,0
Gelir Düzeyi		
Asgari Ücret ve Altı	28	68,3
Asgari Ücretin Üzeri	13	31,7
Risk Davranışları		
Sigara/Alkol/Madde Kullanımı Var	26	63,4
Kullanım Yok	15	36,6
Fail ile Yakınlık Derecesi		
Tanıdık (Arkadaş/Akraba/Komşu)	39	95,1
Yabancı	2	4,9
Faille İlk Temasın Kurulduğu Yer		
Sosyal Çevre (Okul/Arkadaş/Komşu)	18	43,9
Akraba/Aile Dostu	10	24,4
İnternet Ortamı	5	12,2
Diğer	8	19,5
Fail Cinsiyeti (Erkek)	41	100

Fiziksel muayene bulgularında; olguların %55,0'ında (n=17) himenin intakt (bütünlüğü korunmuş) olduğu, %23,0'ünde (n=7) duhule müsait yapıda olduğu izlenmiştir. Travmatik bulgu (eski veya yeni yırtık) saptanan olgu oranı %22,0 (n=7) olarak belirlenmiştir. Anal muayenede ise olguların %97,5'inde (n=39) herhangi bir bulguya rastlanmamış, sadece 1 olguda (%2,5) kronik fiili livata bulgusu saptanmıştır.

Olguların psikososyal değerlendirmesinde kullanılan ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları Tablo 2'de sunulmuştur. Yapılan korelasyon analizlerinde, internet bağımlılığı puanları ile siber mağduriyet ($r=0,618$, $p<0,001$), depresyon ($r=0,360$, $p=0,021$) ve sürekli kaygı ($r=0,384$, $p=0,013$) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır. Benzer şekilde siber mağduriyet puanları ile durumluk kaygı ($r=0,543$, $p<0,001$), sürekli kaygı ($r=0,490$, $p=0,001$) ve depresyon ($r=0,377$, $p=0,015$) arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. Olguların Psikososyal Ölçek Puan Ortalamaları

Ölçekler	Ortalama	Standart Sapma (SS)	Min - Max
Young İnternet Bağımlılığı (YİB-KF)	27,80	11,41	12 – 54
Siber Mağduriyet Ölçeği	28,27	5,38	24 – 43
Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği (ÇDÖ)	22,22	10,11	3 – 39
Durumluk Kaygı (STAI-I)	40,78	10,80	20 – 58
Sürekli Kaygı (STAI-II)	41,41	8,74	23 – 56

Lineer regresyon analizinde, siber mağduriyet puanlarının depresyon, durumluk kaygı ve sürekli kaygı puanları ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptandı. Siber mağduriyet puanındaki 1 birimlik artışın depresyon puanında 0,71 birim, durumluk kaygı puanında 1,09 birim ve sürekli kaygı puanında 0,79 birim artış ile ilişkili olduğu görüldü. Modellerin açıkladığı varyans sırasıyla depresyon için %14,2, durumluk kaygı için %29,4 ve sürekli kaygı için %24,0 olarak bulundu (Tablo 3). Ayrıca, madde kullanımı öyküsü olan olguların internet bağımlılığı puanlarının (45,00±12,29), madde kullanımı olmayanlara (26,45±10,33) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür ($p=0,005$).

Tablo 3. Siber Mağduriyetin Psikososyal Değişkenler Üzerindeki Yordayıcı Etkisi (Lineer Regresyon Analizi)

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	R^2
Depresyon	Siber Mağduriyet	0,710	0,279	0,377	2,545	0,015*	0,142
Durumluk Kaygı	Siber Mağduriyet	1,090	0,270	0,543	4,034	<0,001*	0,294
Sürekli Kaygı	Siber Mağduriyet	0,796	0,227	0,490	3,509	0,001*	0,240

* $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. R^2, modelin açıkladığı varyans oranını göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı ve siber mağduriyetin psikososyal bulgularla ilişkisi değerlendirilmiş; internet kullanımına bağlı sorunların, istismara maruz kalan çocuklarda ek bir risk alanı oluşturduğu gösterilmiştir. Bulgularımız, çocuk cinsel istismarının yalnızca fiziksel ve ruhsal etkilerle sınırlı olmadığını, dijital ortamlarda karşılaşılan risklerin de ikincil mağduriyet açısından önemli bir bileşen olduğunu ortaya koymaktadır.

Çocuk cinsel istismarının küresel ölçekte yaygın bir sorun olduğu, farklı ülkelerde değişken oranlarda bildirildiği bilinmektedir (2, 17-20). Türkiye'den bildirilen çalışmalarda da olguların büyük çoğunluğunun ergenlik döneminde olduğu

ve kız çocuklarının daha sık etkilendiği gösterilmiştir (16, 21, 22). Çalışmamızda olguların %78'inin kız ve yaş ortalamasının 14,9 yıl olması, ulusal ve uluslararası literatürle uyumludur. Ergenlik döneminde artan farkındalık ve bildirim eğiliminin, bu yaş grubunda olgu sayısının daha yüksek saptanmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Literatürde, çocuk cinsel istismarının çoğunlukla mağdurun tanıdığı kişiler tarafından gerçekleştirildiği vurgulanmaktadır (4, 5). Çalışmamızda da olguların %95,1'inin faili tanıdığı, en sık failin arkadaş ya da aile çevresinden olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, çocukların en çok güvendikleri sosyal çevre içinde risk altında olabildiklerini göstermesi açısından adli değerlendirme sürecinde önem taşımaktadır. Ailelerin ve bakım verenlerin, "tanıdık kişilerin risk oluşturmadığı" yönündeki yanlış algılarının, istismarın fark edilmesini geciktirebileceği düşünülmektedir.

İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, çocukların çevrim içi ortamlarda cinsel istismar ve siber mağduriyet açısından da risk altında olduğu bildirilmektedir (6, 7). Çalışmamızda olguların %12,2'sinde faille ilk temasın internet ortamında gerçekleşmiş olması, dijital platformların istismar sürecindeki rolünü göstermektedir. Bu oran görece düşük görünmekle birlikte, çevrim içi temasın tespiti çoğu zaman güç olduğundan, gerçek sıklığın daha yüksek olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

İnternet bağımlılığı, son yıllarda çocuk ve ergen ruh sağlığı açısından giderek daha fazla dikkat çeken bir sorun alanıdır. İnternet bağımlılığı ile depresyon ve kaygı bozuklukları arasında çift yönlü bir ilişki olduğu bildirilmektedir (23-26). Çalışmamızda internet bağımlılığı puanlarının depresyon ve sürekli kaygı ile pozitif ilişkili bulunması, bu literatürle uyumludur. Bu durum, internet bağımlılığının istismara maruz kalan çocuklarda ruhsal belirtileri artırıcı bir faktör olabileceğini düşündürmektedir.

Madde veya uyarıcı kullanımı bildiren olgularda internet bağımlılığı puanlarının anlamlı derecede yüksek bulunması, bağımlılık davranışlarının birlikte görülme eğilimini desteklemektedir. Önceki çalışmalarda, madde kullanımı ile davranışsal bağımlılıklar arasında ortak risk etkenleri bulunduğu ve bu durumun olumsuz yaşam olaylarına karşı kırılganlığı artırdığı bildirilmiştir (10, 27). Bu bulgu, adli değerlendirme sürecinde istismar öyküsü olan çocuklarda yalnızca tek bir risk alanına odaklanmak yerine, eşlik eden davranışsal ve madde kullanımına ilişkin sorunların da değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Siber mağduriyetin, çocuk ve ergenlerde kaygı, depresyon ve duygusal sorunlarla yakından ilişkili olduğu bilinmektedir (12-14). Çalışmamızda siber mağduriyet puanlarının hem kaygı hem de depresyon düzeyleri ile anlamlı ilişkili bulunması ve regresyon analizlerinde bu değişkenlerin yordayıcısı olarak saptanması, siber mağduriyetin psikososyal etkilerinin önemini ortaya koymaktadır. Bu durum, istismara maruz kalan çocuklarda dijital ortamlarda yaşanan olumsuz deneyimlerin ruhsal yükü daha da artırabileceğini düşündürmektedir.

Adli tıp uygulamalarında çocuk cinsel istismar olgularının değerlendirilmesi çoğu zaman fiziksel muayene bulgularına odaklanmakta; psikososyal risk etkenleri ikinci planda kalabilmektedir. Ancak literatürde, anogenital muayene bulgularının büyük bir kısmının normal olduğu ve istismarın yokluğunu göstermediği vurgulanmaktadır (15, 28, 29). Çalışmamızda da anogenital muayenelerin çoğunda özgül travmatik bulgu saptanmamış olması, adli değerlendirmede psikososyal verilerin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Bu çalışma, çocuk cinsel istismar olgularında internet bağımlılığı ve siber mağduriyetin, psikososyal sorunlarla (özellikle kaygı ve depresyon) güçlü bir ilişki içinde olduğunu göstermiştir. Dijitalleşen dünyada istismar mağduru çocukların karşı karşıya kaldığı riskler yalnızca fiziksel temasla sınırlı kalmamakta; çevrim içi ortamlar, ikincil mağduriyet riskini artıran yeni bir tehdit alanı oluşturmaktadır.

Adli tıp polikliniklerinde yapılan değerlendirmelerin, yalnızca anogenital muayene bulgularıyla sınırlı kalması, olguların bütüncül olarak ele alınmasını engellemektedir. Çalışmamızın bulguları ışığında; adli görüşme süreçlerinde "dijital kullanım alışkanlıkları", "çevrim içi temas öyküsü" ve "siber mağduriyet" sorgulamasının standart bir prosedür olarak yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Bu yaklaşım, hem mağdur çocukların yaşadığı ruhsal yükün erken dönemde tespit edilmesine hem de adli tıp, çocuk psikiyatrisi ve sosyal hizmetler arasında kurulacak multidisipliner iş birliği ile koruyucu önlemlerin daha etkin alınmasına katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın Kısıtlılıkları

Bu çalışmanın sonuçları, bazı kısıtlılıklar ışığında değerlendirilmelidir. Birinci kısıtlılık, çalışmanın tek merkezli yürütülmesi ve örneklem sayısının görece sınırlı olmasıdır. Ayrıca, görece küçük örneklem büyüklüğü özellikle lineer regresyon analizlerinin istatistiksel gücünü ve model kararlılığını sınırlamış olabilir. Bu nedenle regresyon bulguları temkinli yorumlanmalı ve daha geniş örneklemlerle doğrulanmalıdır. Adli makamlara yansıyan cinsel istismar olgularının hassas ve ulaşılması güç bir popülasyon olması örneklem büyüklüğünü kısıtlamış olsa da bu durum sonuçların genele uyarlanabilirliğini (genellenebilirliğini) sınırlandırmaktadır.

İkinci olarak, çalışmanın kesitsel tasarımı nedeniyle; internet bağımlılığı, siber mağduriyet ve psikososyal

değişkenler arasındaki ilişkilerde nedensel bir çıkarım yapılamamaktadır. Üçüncü kısıtlılık, verilerin özbildirim ölçekleri aracılığıyla toplanmış olmasıdır. Bu durum, sosyal istenirlik veya hatırlama yanlılığı gibi faktörlerin yanıtları etkileme olasılığını gündeme getirmektedir.

Ayrıca, istismar öyküsünün niteliği ve süresi ile dijital ortamlardaki maruziyetin zamanlaması arasındaki ilişkinin ayrıntılı olarak analiz edilememiş olması, bir diğer sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Veri toplama sürecinin COVID-19 pandemisi öncesinde tamamlanmış olması nedeniyle, pandemi döneminde artış gösterdiği bilinen dijital kullanım oranlarının güncel tabloyu daha ağırlaştırmış olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Bununla birlikte, elde edilen bulgular doğrultusunda hem klinik-pratik hem de araştırma alanına yönelik bazı öneriler geliştirilebilir. Adli tıp ve çocuk ruh sağlığı uygulamalarında, çocuk cinsel istismar olgularının değerlendirilmesinde yalnızca fiziksel ve ruhsal bulguların değil, internet kullanımı, çevrim içi temas örüntüleri ve siber mağduriyet yaşantılarının da rutin değerlendirme sürecine dahil edilmesi yararlı olabilir. Ayrıca önleyici ruh sağlığı ve çocuk koruma uygulamalarında dijital riskler konusunda çocuklar ve ailelere yönelik psiko-eğitim programlarının geliştirilmesi önem taşımaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda daha geniş ve çok merkezli örneklemlerle nicel bulguların desteklenmesi; bunun yanında görüşme temelli nitel araştırmaların kullanılması, çocukların yaşantılarının daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Özellikle dar örneklemlerde, bireylerin öznel deneyimlerini ve anlamlandırma biçimlerini ortaya koyan Q metodolojisi gibi yaklaşımlar da değerli sonuçlar sunabilir.

Tüm bu kısıtlılıklara rağmen, çalışmanın adli tıp ve çocuk ruh sağlığı birimlerine başvuran, klinik tanısı ve adli süreci netleşmiş "gerçek olguları" içermesi; elde edilen bulguların adli tıp pratiği açısından değerini artırmaktadır.

Yapay Zekâ Kullanımı

Bu makalenin bazı bölümlerinin dilsel düzenlenmesi, yeniden ifade edilmesi ve metin iyileştirme sürecinde yapay zekâ destekli bir araçtan yararlanılmıştır. Bununla birlikte, çalışmanın tasarımı, verilerin analizi, yorumlanması ve tüm bilimsel karar süreçleri yazarlar tarafından yürütülmüştür. Nihai metin yazarlar tarafından kontrol edilmiş ve onaylanmıştır.

BİLDİRİMLER

Değerlendirme

Dahili çift kör danışmanlık

Çıkar Çatışması

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir malî destek kullanımı bildirmemişlerdir.

Etik Beyan

Bu çalışma için Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan/Girişimsel Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 16.10.2019 tarih ve 2019/456 sayılı yazı ile etik izin alınmış olup Helsinki Bildirgesi kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

Tebliğ

Bu çalışmanın bir bölümü, 12.11.2020 tarihinde çevrimiçi olarak düzenlenen, 1. Uluslararası 17. Ulusal Adli Bilimler Kongresinde "İnternet bağımlılığı ve siber mağduriyetin çocuk cinsel istismar ile ilişkisi" başlığı ile sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Tez mi?

Bu çalışma, birinci yazarın 2019 tarihli, "Cinsel istismara uğrayan çocuklarda internet bağımlılığı, siber mağduriyet ve psikososyal değerlendirme" başlıklı Tıpta Uzmanlık Tezinin yeniden düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Yazarlık Katkısı

Fikir: EY, HD, Tasarım: EY, HD, FT, Gözetim: HD, FT, Finansman: EY, Araç gereç: EY, AAÖ, Veri toplama ve işleme: EY, AAÖ, Analiz ve yorumlama: EY, AAÖ, FT Literatür tarama: EY, Yazma: EY, HD Eleştirel inceleme: FT, HD, AAÖ Varsa Diğer:

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention*. Geneva: WHO; 1999.
2. UNICEF. *Sexual violence against children "entrenched" and rising*. UNICEF Data Monitoring Report; 2024.
3. TÜİK. *Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2024*. Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Sayı: 53989; 2024.
4. Putnam FW. Ten-year research update review: child sexual abuse. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2003;42(3):269–278. https://doi.org/10.1097/00004583-200303000-00006
5. Trickett PK, Noll JG, Putnam FW. The impact of sexual abuse on female development: lessons from a multigenerational, longitudinal research study. *Dev Psychopathol*. 2011;23(2):453–476. https://doi.org/10.1017/S0954579411000174
6. Mitchell KJ, Finkelhor D, Wolak J. Online requests for sexual pictures from youth: risk factors and incident characteristics. *J Adolesc Health*. 2007;41(2):196–203. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.03.013
7. Wolak J, Finkelhor D, Mitchell KJ, Ybarra ML. Online "predators" and their victims: myths, realities, and implications for prevention and treatment. *Am Psychol*. 2008;63(2):111–128. https://doi.org/10.1037/0003-066X.63.2.111
8. Smith PK, Mahdavi J, Carvalho M, Fisher S, Russell S, Tippett N. Cyberbullying in secondary school pupils. *J Child Psychol Psychiatry*. 2008;49(4):376–385. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x

9. Young KS. Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychol Behav*. 1998;1(3):237–244. https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237

10. Ko CH, Yen JY, Yen CF, Chen CC, Chen SH. The association between Internet addiction and psychiatric disorder: a review of the literature. *Eur Psychiatry*. 2012;27(1):1–8. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2010.04.011

11. Yen JY, Ko CH, Yen CF, Wu HY, Yang MJ. The comorbid psychiatric symptoms of Internet addiction: attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *J Adolesc Health*. 2007;41(1):93–98. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.02.002

12. 12. Tamarit A, Schoeps K, Peris-Hernández M, Montoya-Castilla I. Internet addiction and sexual online victimization. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(8):4226. https://doi.org/10.3390/ijerph18084226

13. Kowalski RM, Limber SP. Cyberbullying correlates. *J Adolesc Health*. 2013;53(1):S13–S20. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.09.018

14. Hinduja S, Patchin JW. Bullying, cyberbullying, and suicide. *Arch Suicide Res*. 2010;14(3):206–221. https://doi.org/10.1080/13811118.2010.494133

15. Kellogg N, American Academy of Pediatrics Committee on Child Abuse and Neglect. The evaluation of sexual abuse in children. *Pediatrics*. 2005;116(2):506–512. https://doi.org/10.1542/peds.2005-1336

16. Koçak U, Alpaslan AH. Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerin sosyodemografik özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*. 2015;20(1):27–33. https://doi.org/10.17986/blm.2015110915

17. Barth J, Bermetz L, Heim E, Trelle S, Tonia T. The current prevalence of child sexual abuse worldwide: a systematic review and meta-analysis. *Int J Public Health*. 2013;58(3):469–483. https://doi.org/10.1007/s00038-012-0426-1

18. Stoltenborgh M, van IJzendoorn MH, Euser EM, Bakermans-Kranenburg MJ. A global perspective on child sexual abuse. *Child Maltreat*. 2011;16(2):79–101. https://doi.org/10.1177/1077559511403920

19. Pereda N, Guilera G, Forns M, Gómez-Benito J. The prevalence of child sexual abuse. *Clin Psychol Rev*. 2009;29(4):328–338. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.02.007

20. Finkelhor D, Shattuck A, Turner HA, Hamby SL. The lifetime prevalence of child sexual abuse and sexual assault assessed in late adolescence. *J Adolesc Health*. 2014;55(3):329–333. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.12.026

21. Alikasifoglu M, Erginoz E, Ercan O, Albayrak-Kaymak D, Uysal O, Ilter O. Sexual abuse among female high school students in Istanbul, Turkey. *Child Abuse Negl*. 2006;30(3):247–255. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2005.10.012

22. Yılmaz E, Çelikel A, Değirmenci B, Zeren C, Gören S. Assessment of cases aggrieved with sexual crime in Diyarbakır. *Adli Tıp Bülteni*. 2011;16(3):93–103. https://doi.org/10.17986/blm.2011163731

23. Anderson EL, Steen E, Stavropoulos V. Problematic internet use in adolescence. *Int J Adolesc Youth*. 2017;22(4):430–454. https://doi.org/10.1080/02673843.2016.1227716

24. Ko CH, Yen JY, Chen CS, Chen CC, Yen CF. Psychiatric comorbidity of internet addiction in college students: an interview study. *CNS Spectr*. 2008;13(2):147–153. https://doi.org/10.1017/s1092852900016308

25. Lam LT, Peng ZW. Effect of pathological use of the internet on adolescent mental health: a prospective study. *Arch Pediatr Adolesc Med*. 2010;164(10):901–906. https://doi.org/10.1001/archpediatrics.2010.159

26. Carli V, Durkee T, Wasserman D, et al. The association between pathological internet use and comorbid psychopathology: a systematic review. *Psychopathology*. 2013;46(1):1–13. https://doi.org/10.1159/000337971

27. Grant JE, Potenza MN, Weinstein A, Gorelick DA. Behavioral addictions. *Am J Drug Alcohol Abuse*. 2010;36(5):233–241. https://doi.org/10.3109/00952990.2010.491884

28. Adams JA. Evolution of a classification scale: medical evaluation of suspected child sexual abuse. *Child Maltreat*. 2001;6(1):31–36. https://doi.org/10.1177/1077559501006001003

29. Adams JA, Farst KJ, Kellogg ND. Interpretation of Medical Findings in Suspected Child Sexual Abuse: An Update for 2018. *J Pediatr Adolesc Gynecol*. 2018;31(3):225–231. https://doi.org/10.1016/j.jpag.2017.12.011

30. Kutlu M, Savcı M, Demir Y, Aysan F. Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatr Derg. 2016;17(1):69-76.

31. Arıcak OT, Tanrıkulu T, Kınay H. Siber Mağduriyet Ölçeği'nin ilk psikometrik bulguları. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Derg. 2012;2(11):1-6.

32. Özusta HŞ. Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikoloji Derg. 1995;10:32-44.

33. Öy B. Çocuklar için depresyon ölçeği: geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikiyatri Derg. 1991;2:132-136.

34. UNICEF. In Focus: Ending violence against children. Europe and Central Asia Regional Office: UNICEF; 2024.

35. World Health Organization. Child maltreatment infographic. Geneva: WHO; 2024